

Fredrik Pacius:
Prinsessan af Cypern

Föreställning på Morsdag
den 11 maj 2008 kl 15.00
i Svenska Teatern

www.kypronprinsessa.fi
Biljetter från Lippupiste och vid dörren

WELCOMING REMARKS OF HER EXCELLENCY THALIA PETRIDES AMBASSADOR OF CYPRUS

Dear Friends,

It gives me great pleasure to welcome you to the Princess of Cyprus musical performance. I would like to extend my warmest thanks to the Princess of Cyprus Association for all of the enthusiasm and effort they put forth to transfer a mere concept into a memorable and enjoyable performance. This project has also provided a wonderful opportunity to strengthen cultural relations between Cyprus and Finland.

To me, it has been very intriguing to become acquainted with the work of Finnish writer Zachris Topelius, who combined Finland's national epic Kalevala with Cyprus. What better place to set the surroundings for an epic love story featuring Lemminkäinen and the Princess Chryseis (Kyllikki in Kalevala) of the Kalevala myth, than Cyprus, the birthplace of Aphrodite, goddess of love and beauty.

Located at the cross-roads of three continents, Cyprus has a tremendously rich and colorful history dating back to as far as 8.000 BC. Beautiful ancient monuments, Byzantine churches and medieval castles bear witness to the country's multifaceted culture. During its history, Cyprus was ruled by various nations but it was able to assimilate the assortment of new influences and create a unique culture of its own, while preserving its Hellenic identity and heritage.

For two nations with a considerable geographic distance between them, the Finnish and Hellenic Cultures have more in common than what first meets the eye. Poems, songs, and theatre have played a significant role in both countries' cultural history. Kalevala is an excellent example of the influence of ancient poetic works in the Finnish society. Theatre has thrived in Cyprus since antiquity with ancient theatres scattered all over the island continuously hosting performances still to this day, ranging from productions of classical to modern plays. The importance of theatre in the Cypriot culture as an important expression of artistic creativity is greatly supported by public funding and the promotion of theatre through education and amateur plays.

In conclusion, I would like to thank the musicians, singers and actors for their hard work and dedication in turning this project into a reality. Moreover, I would especially like to note the visible and valuable work that the Princess of Cyprus Association has done in making Cyprus and its culture more known here in Finland. Once again, I extend a heartfelt welcome to you all and hope that you enjoy the performance.

Helsinki, 11 May 2008

*Eero Tarasti
Professor i musikvetenskap vid Helsingfors universitet
Ordförande i festkommittén för Paciusåret 2009*

EN RESA TILL CYPERN – PÅ PACIUSMUSIKENS VINGAR

Fredrik Pacius (1809-1891) är redan från skolan bekant för varje finländare som "den finländska musikens fader". Soldatgossen, Suomis sång, O, barn av Finland och Vårt land ingår i den inhemska repertoaren som fått samma folksångsstatus som vissa verk av Schubert och Mozart. Men Pacius produktion i bredare bemärkelse känner få lyssnare till. Den rika bredden i stil och genre som kännetecknar Pacius musik samt hans idériedom har för det mesta drunknat i biedermeierepokens tonspråk. Pacius tog med sig studentsången till vårt land när han som musiklärare kom till Helsingfors universitet år 1835. Den grund han skapade för musicerande lever alltså kvar i den akademiska körsångstraditionen liksom i musikutövandet i hemmen. Som en tysk yrkesmusiker med Ludvig Spohrs grundliga utbildning i bagaget reste Pacius från Kassel till Finland via Stockholm. Han musik 'återvände' aldrig till hemlandet – med ett undantag, körsången. En känd anekdot berättar hur Pacius på äldre dagar besökte sin hemby Eppendorf och hörde en känd melodi sjungas i restaurangen. Det var hans Vårt land, men med helt nya ord. Där efter lät Pacius trycka följande text på notbladet: uppförs ofta i Tyskland utan angivande av kompositör. På motsvarande sätt glädde Suomis sång parisarna när Ville Vallgren och hans vänner sjöng den för dem, alla förundrade sig över vem som kunde skriva så vacker musik. Redan i Suomis sång – som lika väl kunde ha blivit Finlands nation-

nalhymn – kan man höra en viss stilmässig notering som inom musiken kan kallas finskhet. Men Pacius fick inte sina verk utgivna av tyska förläggare under sin egen livstid. Det är först tack vare de senaste årens skivutgivningar – ett särskilt tack till Ulf Söderblom – som Pacius operor och sceniska musik fått spridning. Senast väckte verket förtjusning under min föreläsning vid ett symposium i det Amerikanska universitetet i Kyrenia på Cypern 25.4, dvs. för en vecka sedan, då jag berättade om Prinsessan av Cypern, och lokalradion – och tv:n önskade få använda musiken.

Med detta vill jag understryka att Pacius musik förtjänar att uppmärksammas. Det stundande 200-årsjubileet av Pacius födelse bidrar säkert därtill då bl.a. de fångslände melodramerna – Die Weihe der Tön und Tod im Tode – utkommer i kritisk utgåva för framförande på scen på Fennica Gehrman, och vi även får höra andra mer sällan spelade verk av Pacius framföras.

Pacius musik till Topelius sagospel Prinsessan av Cypern, ett sagospel i fyra akter med motiv ur Kalevala är ett utmärkt exempel på den mästertliga kompositörens kreativitet. Skådespelet bygger på temat syd versus nord. Den ingår i den dramaträdion som baserar sig på det klassiska antika, en hos oss ovanlig genre, men som i t.ex. i Frankrike är synnerligen central. Hjältarna i Kalevala görs 'mer exotiska' då de förflyttas till Cyperns kultplats för mytisk kärlek – till ett slags Kytheira, en 'glädjens ö' – jfr, Watteaus målning! På motsva-

rande sätt ironiseras Norden då det beskrivs ur ett sydlandskt perspektiv. För Pacius var det förmodligen inte svårt att leva sig in i den bild Anemotis ger av Norden:

”Tänk bara på den långa förfärliga vintern, en vitmenad grav, som jag är levande inmurad i, på det eländiga, rökiga pörtet... äntligen hette det att det var vår! En grön vinter! Ett ljusst helvete! Fåren klipps, koskällor klämtar, tranbär och björklake – åh, ljuva Cryseis, vad skulle inte Theokritos ha gett för att få skildra en sådan idyll!”

Pacius hade inga direkta musikaliska förebilder för *Prinsessan av Cypern* – även om Halevy hade komponerat en opera med samma namn – men i sitt verk utnyttjade Pacius sin digra erfarenhet av de kända genrer och stilarter som härskade under 1800-talets början i Tyskland: romantikens orkestrering, melodramat, den italienska belcanton, körtraditionen. Han besitter en fenomenal förmåga att karakterisera skeenden och personer på scenen genom korta motivslingsor, ett ackord eller ett tema. Hans melodiska kreativitet är alltigenom personlig och inspirerande, ny och fräsch. Pacius hade inga svårigheter att finna nya musikaliska uttrycksätt (påståendet att Vårt land är ett plagiat är i denna belysning snarast komiskt), förvånansvärt lite ”återanvänd” han sin egen musik från ett verk till ett annat (även om han i ett senare skede använde *Prinsessan av Cypern*-melodin som en del av Lorelei genom att ’klippa och klistra’). Han musik är nyansrik, skapar stämningar och framhäver idéerna i Topelius text, ofta i en rätt självständig riktning. Här följer en kort beskrivning.

Musiken till skådespelets bygger på nio scener. Pacius anpassar galant de talade partierna och musiken. Danskören i inledningsscenen är skriven i en tredelad pastoral taktart. Vi befinner oss inte långt ifrån Mendelssohns musik till *En midsommarnattsdröm*. Slagverken i orkestern ger en ’orientalisk’ lokalfärg. Anemotis ballad som därpå följer bygger på ett motiv som i olika form återkommer hela verket igenom och skapar den tematiska helheten. I frävåven placerar Pacius karakteristiska ’interjektioner’ och i slutet

sjunger Anemotis sina drillar med ’ribatutta’-teknik. Det tredje framförandet, Skrattkören, hör till verkets roligaste. Invånarna på Cypern kan inte helt värdesätta hjälten från Norden och redan Topelius skapade en karikatyr av honom: Här är världens störste man, Lemminkäinen heter han. Körens ostinato ha-ha-ha-ha genomsyrar denna fyndiga scen.

Helkas kvarnsång ”efter en finsk runomelodi”, som inleder andra akten är ett av ’glansnumren’ i den finska musikhistorien. Sedan Axel Gabriel Ingelius symfoni är det första gången den klassiska musiken lånar Kalevalas enkla femfotade, pentatoniska rytm. Att låna ur folkmusiken gör naturligtvis inte musiken ’nationell’. Glazunovs ’Kukkuu kukkuu kaukana kukkuu’ ur hans Finländska fantasi gör den inte mer finsk – inte heller avstår Pacius här från den tyska romantiken. Sången föregås av en lång orkesterouvertyr som förbereder det melankoliska känsloläget. Men än en gång målar orkesterns mellanreplik, ett sjunkande ornamenterat grundtema, upp en kontrastfärg. Så ljuder sången vid arbetet vars monotoni åter speglar den ständigt återkommande malandet, samtidigt som runosångaren genom sin upprepning börjar variera melodin i det oändliga. Pacius hade alltså instinktivt uppfattat den äkta runosångarens teknik. Den finska myten återges ändå via det svenska språkets verbala uttrycksätt och det tyska tonspråket, ’kolonialiserad’ i dubbel bemärkelse, om man vågar säga så. I den femte scenens melodram låter de finska orden ’Tapio’, ’Lunnotar’ lätt exotiska. Men den programmatiska musiken är dramatisk och kraftfull. I orkestreringen utkristalliserar sig krafterna till ett dissonant chockackord, som för tankarna så långt som till Mahlers kända ’katastrofklanger’. Emellanåt påminner musiken dock om Weber och texturen i den tidiga romantiken.

Hellas barn i tredje akten dvs. Anemotis uppmaning till Kyllikki, alias Chryseis, att låta bli att förskjuta det stackars Hellas – som sedermera omskrevs som Finland – är en av Pacius mest lyckade bilder. Dess sublimt punkterade rytm, med ackompanjerande secco-ackord representerar en

stilarter som Friedrich Schlegel beskrev i Athenäum Fragment: ”Schön ist was zugleich reizend und erhaben ist” (1798) ”Vackert är det som samtidigt behagar och är sublimt”. En annan intressant detalj är att Topelius här använder ordet ’fosterjord’, men i slutkören ordet ’fosterland’.

Tieras melodram som besvärjer fram Ilmatar Luftens Ande, Panu Eldens Ande, Aallotar Vattnets Ande och Tuoni Underjordens Gud visar åter Pacius musikdramatiska färdigheter. Ett av verkets mest säregna och inspirerade beskrivningar är Tuonela som tar sig uttryck i ett orkesterintemezzo, där musiken plötsligt får ett väldigt allvarligt, för att inte säga Requiemartat uttryck. Samtidigt påminner den om hallucinationsscenen i Minkus balett *La Bayadère*. Detta är naturligtvis fjärran från stämningen i Gallen-Kallelas målning Lemminkäinenns moder eller musikaliskt sett från

Tuonelas svan av Sibelius, snarare går tankarna till den klassicistiska Glucks syn på Orfeus. Det återkommande vågformade elementet kan uppfattas som färjkarlens rörelse i strömfåran.

I finalen där moderskärleken prisas, utbrister Chryseis i en synnerligen sirlig bel canto. Precis som sin stora landsman Richard, låter Pacius den italienska operastilen blomma ut i verkets emotionella höjdpunkt. I slutkören har moraliteten i Mozarts Trollflöjten fått stå som förebild: Pris, ära och glans, för kärlekens krans! Samtidigt intensifieras hela verkets genomgående sjunkande stegtema genom att Pacius lägger till ett lustigt sexthopp, som ger lyft. Ända till den sista tonen behärskar Pacius den romantiska operans alla konster och knep och publiken kan efter denna musikaliska sagoföreställning bege sig hemåt ännu en upplevelse rikare.

Matti Klinge

Professor emeritus i historia

PRINSESSAN AV CYPERN

Topelius stod inför många utmaningar när han skulle skriva sångspelet eller operalibrettot till invigningen av Nya Teatern i Helsingfors 1860. Helsingfors hade äntligen fått ett nytt representativt teaterhus som jämfört med det gamla – sedermera Arkadia-teaterns – enkla trähus, hade stora fördelar; uppvärmning, bekväma stolar men framför allt en scenutrustning som gjorde det möjligt att framföra musik och bygga upp scenografier för scenbyten. *Prinsessan av Cypern* som skapats i samarbete med Pacius skulle utnyttja och visa dessa nya underverk för Helsingforspubliken. Man såg för sig ett stort mästerverk

i Wagners anda. Det skulle vara både lustfyllt och glättigt samtidigt som det skulle vara nationalistiskt och värdigt. Tiden var Offenbachs glansperiod varför det lustfyllda skapades med hjälp av de redan tidigare odlade anakronismen (som idag närmast känns som utnötta klichéer), genom att blanda olika stilar samt att i ännu högre grad blanda olika geografiska världar. Dock måste detta lustspel innehålla nationalism och därmed värdighet, målet var en stor konstnärlig festföreställning.

Redan som ung hade Topelius blivit förtjust i Kalevalas värld, och han hade i sin doktorsav-

Prinsessan av Cypern

handling 1848 behandlat kvinnans ställning under den finska forntiden. Å andra sidan tyckte han att han som historiker måste forska och undervisa i historia från de två-tre senaste århundradena. Ur den motivkretsen föddes Fältskärens berättelser, som ännu år 1860 var under arbete, och operan Kung Carls Jagt som han skrivit tillsammans med Pacius och som uppförts med amatörkrafter. Verket hade berömts men även klandrats för att inte vara tillräckligt finskt.

För festföreställningen valde Topelius ett tema som kunde behaga både fennomaner och dem som på den tiden kallades skandinavister. Lönnrot själv föreställde sig att sången om Lemminkäinen avspeglade den skandinaviska världen eller vikingavärlden och att Kyllikki personifierade den europeiska medeltida romantiska människan. Till sångerna om Lemminkäinen hänför sig Ön som i Kalevala beskrivs som mystisk och avlägsen. I den andan skapade Topelius Cypern – kärleksgudinnans ö.

Som motvikt till den klassiska grekiska mytologin och de människor som njöt Medelhavets sol och frukter skapades den finsk-etnografiska miljön. Skådespelet beskriver motsättningarna hos och kampen mellan dessa två element. Lösningen är förvisso att ”kärleken övervinner allt” amor omnia vincit.

Då texten till skådespelet Prinsessan af Cypern publicerades bifogade Topelius en lång skrivelse till Professorn och Riddaren Fredrik Pacius. Där beskriver han Finlands teaterhistoria, Pacius stora betydelse och tar fram de många planer och utkast som han funnit på hans bord. Han låter oss förstå att temat och dramat i själva verket har gamla anor, kanske från 1840-talets idealisering av Kalevala. Och han påminner om att Pa-

cius hade för avsikt att sätta upp en Mozartopera i Finland.

Topelius berömde Pacius utomordentliga uppfattningsförmåga och genialitet när han utnyttjar kontraster: våren i södern, kärlekens lekar, apelsinernas doft, cittrornas klanger, Nordens snöiga höstnatt, den ensamma moderns klagan, fosterlandets tjusning, naturkrafternas rasande seger och ordets allsmäktiga makt!

Och han riktade sig till alla dem som ansåg sagan om Cypern vara kronologisk och geografisk humbug. Kalevalas Lemminkäinengestalt rättfärdigade allt detta. Den finska Don Juangestalten var hämtad från Kalevala-sångerna XI och XII med tillägg från sångerna XIV, XV och XXIX. Om Väinämöinen var en forndiktningens gubbe och Ilmarinen mannen, då stod Lemminkäinen för den unga, sköna, fåfänga, ärelystna, i grunden godhjärtade, men ändå genuint finska gestalten, skrev Topelius.

I slutet av sitt öppna brev till Pacius återvände Topelius till idén bakom det heltäckande verket. Dikt, färg, form och tonspråk – allt utgör olika uttryck för samma konstverk och hör intimt samman. Sammantagen är effekten störst, musiken är aldrig så fullständig som då den står i samklang med naturen, målarkonsten och bildhuggarkonsten! Så talade Topelius, den man som förenade alla konstnärer inom det av hegeliansk estetik präglade Konstnärsgillet (han var dess ordförande) till en gemensam glädjefest!

Lars Huldén
Professor emeritus i nordiska språk

PRINSESSAN AV CYPERN

Topelius var under 1850-talet mycket teaterintresserad. Senare avtog intresset. Finlands första opera Kung Karls jakt med libretto av Topelius och musik av Fredrik Pacius hade premiär 1850 och blev en stor framgång. Man kan tala om en fosterländsk händelse. Mer tack vare musiken än librettot har operan återkommit på scenen flera gånger, senast på Nationaloperan i Helsingfors 2007 och i samband med Pacius 200-årsminne 2009.

I ansträngningarna att förse Helsingfors med ett teaterhus deltog Topelius aktivt.

När teaterhuset vid Skillnaden invigdes i november 1860 blev det Topelius och Pacius som svarade för invigningsprogrammet. Det var Prinsessan av Cypern, sagospel i fyra akter. Motivet tog Topelius från Kalevala, som 1849 hade utkommit i sin slutliga form. Spelets hjälte är Lemminkäinen, som i Kalevalas elfte sång gör sin entré i verket. Redan då beger han sig till den mytiska ön Saari, där han älskas av kvinnorna och hatas av männen. Topelius identifierar Saari med Cypern. Den enda på ön som inte faller för Lemminkäinen är Kyllikki. På Cypern heter hon Chryseis. Lemminkäinen rövar bort henne och hon fogar sig i sitt öde.

Men männen på Cypern fogar sig inte. De följer efter Lemminkäinen och hans kompis Tiera till Finland och vill ta tillbaka Chryseis. Hon nekar att följa dem. Men männen från Cypern stannar till öppet vatten, då de kan segla hem. De tar Chryseis med sig, vilket leder till avsevärda förvecklingar.

Intrigen följer ändå i stora drag Kalevala. Lemminkäinen och Kyllikki, som har fått namnet Chryseis utbytt i Finland, ger varandra löften. Hon skall aldrig mer gå på dans och han ald-

rig mer dra ut i krig. Det går naturligtvis som det går. Lemminkäinen mor räddar honom ur dödens klor både i Kalevala och i dramatiseringen. En hyllning till moderskärleken är ett av de mest framhävda lyriska inslagen i pjäsen.

På teatern har Prinsessan på Cypern inte varit någon större framgång, vare sig på originalspråket svenska eller på finska. Det beror säkert på att talscenerna mellan sångstyckena är alltför långa och högtidliga. De kan lätt parodieras, något som också med framgång har praktiserats. När det beslöts, att stycket skulle framföras vid den allfinlandssvenska sångfesten i Esbo 2001, beslöts också att prosadelarna skulle förkortas till en berättelse, medan musiken skulle bevaras. Dirigenten Ulf Söderblom bad mig göra förkortningen. Jag valde att göra sammandraget på alexandriner, ett versslag som var vanligt på 1700-talet och förekommer någon gång även i originalet, vid sidan av kalevalavers och ren prosa. Alexandrinen är en jambisk, sexfotad, rimmad vers, med paus, cesur, efter sjätte stavelsen och i slutet av varje rad: Fyra exempelrader ur Prinsessan får belysa hur den är byggd:

Nu har vi kommit fram till slutet på vår saga.

I ödets händer är vi allesammans svaga.

Men vi har kunnat se vad kärleken förmår.

Så låt oss vårda den i alla våra år.

Bearbetat på detta sätt framfördes verket vid sångfesten 2001 och spelades senare in på skiva (Bis-CD-1340). Nu i maj skall Prinsessan av Cypern framföras på nytt, både på svenska och finska. Det sker på Mors dag, vilket är lämpligt med hänsyn till att moderskärleken betonas så starkt i sagospelet.

KLAUS RAUTAWAARA KAPELLMÄSTARE

■ Klaus Rautawaara är född i en musikalisk släkt och inledde sina pianostudier som sjuåring. Några år senare var han sopransolist i Cantores Minores och uppträdde även i Nationaloperans uppsättning av Trollflöjten som den första gossen.

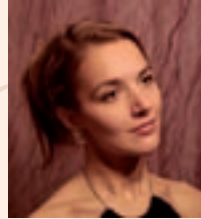
Hans studier vid Sibelius-Akademien ledde till diplomexamen i orgelspel samt till högre examen bl.a. i harmonisering, kontrapunkt, och tonträffning.

Rautawaara verkade som dirigent för en kammarensemble för mansröster under olika körresor bl.a. till Los Angeles, Barcelona, San Sebastian, Lissabon, Tallinn, Hapsal och Schweiz. Ensemblen gav också en konsert under Musikfestspelen i Nådendal, och år 1993 vann gruppen första pris i den internationella tävlingen "Let The Peoples Sing". Samtidigt spelade gruppen in en cd utgiven av Naxos till 500-årsminnet av Johannes Ockeghems död.

Slutmålet, orkesterledarkompetensen nådde han först vid mogen ålder då han deltagit i mästarkurser för kända lärare både i Finland och utomlands, där han också stått inför stora symfoniorkestrar (bl.a. på tre kurser med Moscow Symphony). Idag leder Rautawaara Sinfonia da Camera Finlandia, bestående av unga musiker.

SINFONIA DA CAMERA FINLANDIA

■ Orkestern Sinfonia da Camera Finlandia fick sitt namn år 2002, då en turné till Schweiz (Settimane Musicali di Lugano) förbereddes, även om orkestern redan verkat i flera år, främst inom kyrkomusiken. Medlemmarna är unga yrkesmusiker i slutfasen av sina studier eller knutna till någon av de stora orkestrarna i Helsingforsregionen. Eftersom orkestern inte åtnjuter samhällsstöd övar den alltid med ett särskilt mål för ögonen. Finska musiker är efterfrågade utomlands, varför omsättningen är stor. Förutom att erbjuda krävande solistuppgifter vill man låta yngre musiker ta lärdom av de äldre musikernas erfarenheter i orkesterarbetet.

ULLA BÜRGER,
SOPRAN
CHRYSEIS

■ Ulla Bürger studerar fjärde året på solistavdelningen vid Sibelius-Akademien som Marjut Hannulas elev. Hon har verkat som professionell artist sedan år 2002 och medverkat i många evenemang och konserter inom den privata och den offentliga sektorn. Då Urmas Sisaks verk "Tulen loitsu" ("Eldens besvärjelse") uruppfördes sjöng hon rollen Tulen sielu (Eldens själ).

TIINA-MAIJA
KOSKELA,
MEZZOSOPRAN
ANEMOTIS

■ Tiina-Maija Koskela (f. Hirvilammi) inledde sina sångstudier år 1997 i Etelä-Pohjanmaan musiikkiopisto för Helena Porkka-Lintala. Sedan år 2001 studerar hon vokalmusik vid Sibelius-Akademien för Seppo Ruohonen och hon antogs till studieprogrammet för opera år 2004. Lieder och oratorier har hon studerat för bl.a. Marjut Hannula, Pentti Kotiranta, Petteri Salomaa, Kristian Attila samt Ilmo Ranta. Hon har fördjupat sina studier på mästarkurser för Tom Krause och Udo Reinemann. Tiina-Maija Koskela har antagits till Udo Reinemanns internationella mästarkurs vid Kungliga konservatoriet i Bryssel säsongen 2007-2008

Tiina-Maija Koskela har gjort följande operaroller, Cherubino i Figaros bröllop och Annio i La Clemenza di Tito båda av Mozart samt Tuppen, Hackspetten och Frantik i Janáček's Den listiga lilla räven. Våren 2006 hörde vi Koskela som Ramiro i Mozarts La finta giardiniera. Produk-

tionen var ett samarbete med Svenska Teatern och Sibelius-Akademien, regi Ralf Långbacka. I oktober 2006 fick Koskela beröm för sin tolkning av Nancy i Britten's opera Albert Herring, som gavs i Nationaloperans Almsal.

Inom ramen för orkesterverk debuterade Koskela i Dvoraks Requiem i Kuhmo hösten 2006. I hennes repertoar ingår sakrala verk från Bachs Johannespassion till Mozarts Requiem. Tiina-Maija Koskela har framträtt som solist tillsammans med Pori Sinfonietta samt Sinfonia Lahti. Tiina-Maija Koskela vann damklassen i sångtävlingen i Villmanstrand år 2008. I juli 2006 fick hon andra pris i Timo Mustakallio-tävlingen i Nyslott samt ett delat tredje pris sångtävlingen i Kangasniemi.

TUULA PAAVOLA,
ALT
HELKA,
LEMMINKÄINENS MOR

■ Tuula Paavola inledde sina musikstudier vid Espoon musiikkiopisto med piano och senare sång som huvudämne. Våren 2003 utexaminerades hon från Sibelius-Akademins operalinje som musikmagister med utmärkta vitsord. Hon inledde sin operakarriär vid Sibelius-Akademien i roller för lyrisk mezzosoprano (bl.a. Ramiro i La Finta Giardiniera och Dorabella i Così fan tutte båda av Mozart), men har övergått till roller för alt och dramatisk mezzosoprano (bl.a. Zita i Puccinis Gianni Schicchin, den tredje kvinnan i Mozarts Trollflöjten och Jezibaba i Dvoraks Rusalka – samt fått beröm som Lucretiana i Britten's opera The Rape of Lucretia.). Hon har medverkat i flera operaupremiärer (bl.a. Paakkunainen Kaikkeuden Ytimessä i Uleåborg år 2003, Scharnis Lysistrate i Stockholm år 1998 och Glass Les Enfants Terribles Finlandspremiär i Helsingfors år 2005.) Hon har även studerat in Isabellas roll i

Rossini's opera Italienskan i Algeriet under Rossini-festivalen i Pesaro år 1999.

Tuula Paavola har framgångsrikt deltagit i flera tävlingar, bl.a. vann hon sångtävlingen i Kangasniemi år 2001 och år 2004 fick hon tredje pris i Otto Vallenius-tävlingen. År 1999 nådde hon semifinalen i den internationella Rimski-Korsakov-tävlingen i St: Petersburg. Hon har studerat för Marjut Hannula, David Harper och Irina Gavrilovici. Därtill har hon studerat rysk repertoar för Larissa Gergieva, fransk repertoar för Francois le Roux samt Bachs musik på Peter Schreiers kurser. Hon har ofta uppträtt som solist med många finska stadsorkestrar och kammarorkestrar samt Radions Symfoniorkester och framträtt i operaroller eller på oratorie- och liedkonserter i Sverige, Ryssland, Estland och England. Tuula Paavola har fast anställning i Finlands operakör och gav en framgångsrik debutkonsert i Nationaloperans Almsal år 2005.

CHRISTIAN JUSLIN,
TENOR
TENORSOLIST

■ Älänningen Christian Juslin inledde sina musikstudier år 1988 vid Sibelius-Akademien på avdelningen för kyrkomusik med sång som huvudämne. Hans lärare var Björn Blomqvist år 1996-2001 och Peter Lindroos år 2001-2003. Sedan år 2007 studerar han för Jorma Hynninen. Han har också deltagit i mästarkurser för Jeffrey Goldberg i New York och för Bruno Pola i Italien.

Christian Juslin är en mycket mångsidig musiker som verkat som organist och orkesterledare i Finland och i Norden. Han har bl.a. lett Mozarts Requiem och Lars-Erik Larssons Förklädd Gud.

Han inledde sin sängkarriär i Stockholm år 2000 med att sjunga Alfredos roll i La Traviata på Folkoperan. Juslin har ofta medverkat som solist i Pärts Johannes-Passion, Händels Messias, Saint-Saëns Juloratorium och Mozarts Requiem, Kröningsmessa och C-mollmessa. Förutom i Finland har han också uppträtt i Singapore, Kina, Italien, Island, Sverige och Norge.

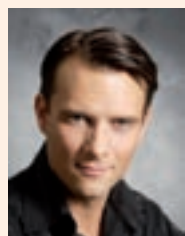
JOHAN STORGÅRD
BERÄTTARE

Johan Storgård är skådespelare, teaterkonstmagister 1987 från Teaterhögskolans Svenska avdelning i Helsingfors. Han ledde Teater VIIRUS från 1987 till 2002 och är en av teaterns grundare. Från och med 2002 har han verkat som teaterchef vid Svenska Teatern i Helsingfors. Johan Storgård har gjort många roller på scen i TV och på film och har bland annat belönats med utmärkelsen Pro Finlandia.

TOM EKLUNDH
TIERA

Tom Eklundh är lärare, född i Helsingfors och uppvuxen i Noux, Esbo. Efter studier vid Helsingfors Universitet och Tekniska Högskolan utdimitterades från Sibeliuss-Akademien 1988. Tom har jobbat som musiklektör vid olika skolor i Helsingfors. Han har dirigerat flera köror, bl.a. Akademiska Sångföreningen. Han har fungerat som ackompanjerare för olika sångare och också själv uppträtt med sång och deklamation.

CHRISTIAN
SANDSTRÖM
LEMMINKÄINEN

Christian Sandström är utbildad vid Teaterhögskolan i Helsingfors.

Han har senast medverkat på Svenska Teatern i Joakim groths pjäs 'Härlig är Jorden' 1995.

Som bäst är han anställd på Helsingfors Stadsteater och härnäst får vi se honom i musikalerna 'High School Musical' med premiär i augusti 2008.

Christian spelar även som bäst huvudrollen i pjäsen 'Kahden maailman Hotelli' på Kotka Stadsteater och han har även huvudrollen i den kommande inhemska långfilmen 'Sanansaattaja'.

Christian har också medverkat i följande filmer: Tali-Ihantala 1944, Sibeliuss, Saippuaprinssi, Framom främsta linjen. På TV kan vi se honom under April i tv-serien 'Joku Kaltaisen' på MTV3.

VERÄJÄ-
PELLON
KUORO

Johan Perälähti grundade esbokören Veräjähellön lapsi- ja nuorisokuoro år 1978 och har lett kören sedan starten. Efter körens 25-årsjubileum år 2003 anslöt sig fler f.d. körmedlemmar och idag är körens 25 medlemmar i åldern 15-35 år.

Under årens lopp har Veräjähellönkuoro konserterat både i Finland och utomlands samt deltagit i betydelsefulla körfestivaler runtom i världen. Kören har också haft framgångar i flera kör-

Prinsessan av Cypern

KVARTETTILAULAJAT

tävlingar bl.a. fått första pris i den allmänna klassen i den 26 körtävlingen i Montreux år 1990, första pris i ungdomsserien i Choral Kathaumixw-festivalen och andra pris i serien för ny musik i Kanada år 1992 samt andra pris i ungdomskörserien i den japanska Singing Youth International Choral Competition-tävlingen för ljudband år 1991. Kören har fått Finlands Rundradios hedersomnämning för amatörmusiker år 1994 samt valts till YLE:s ungdomskör år 1997.

Veräjähellönkuoro har ofta konserterat runtom i Europa samt besökt Japan, Filippinerna och Taiwan.

I år firar kören 30-årsjubileum med festkoncert den 24.5.2008 i Sellosalen i Albergå.

Körens dirigent Johan Perälähti är grundskollärare med musik som specialämne. År 1975-95 arbetade han som lärare för musikklasserna i Veräjähellönkoulu. Förutom arbetet som körledare verkar Perälähti som lärare vid Musikinstitutet Juvenalia i Esbo. Han har föreläst om finländsk körmusik och instudering av ungdomskör på flera festivaler utomlands.

För sina framstående meriter har Johan Perälähti beviljats Esbomedaljen år 1992 samt Esbo stads konstpris år 1995.

Kvartetttilaulajat är en tredubbel manskvartett, som leds av Klaus Rautawaara. Ensemblen grundades (1987) av medlemmar i Ylioppilaskunnan Laulajat (YL) med mångårig musikalisk bakgrund och sångarfarenhet som sjöng i kvartetter.

Medlemmarna i den ursprungliga "tolvan" är eller har varit medlemmar eller inkallade medhjälpare i många andra köror och smågrupper.

År 1993 vann ensemblen körtävlingen Let the Peoples Sing i klassen "equal voices". Ensemblen har också uppträtt i många kyrkor i Finland samt gett egna konserter bl.a. i Los Angeles, Tallinn och Hapsal samt i Barcelona.

Ensemblen gjorde sin första cd till 500-årsminnet av den kända a capella-kompositören Johannes Ockeghems död. Cdn innehåller förutom kompositörens främsta verk Missa mi-mi (Missa Presque trainsi) även Missa Ma Maitresse, ett separat Credo samt motetten Ave Maria vilket ger en bild av kompositörens mångsidiga produktion.

Sommaren 1996 sjöng ensemblen manskörspartiet i Joseph Haydns opera Orfeus ed Euridice vid Ilomants evangelisklutherska församlings 200-årsjubileum. Föreställningen dirigerades av Richard Bonyng, som orkester medverkade Ensemble XXI från Moskva. En inspelning av konserten ((FIENG 96001) torde fås endast i Ryssland.

Kvartetttilaulajat har tillsammans med en orkester och några damröster framfört bl.a. Monteverdi, Schütz och Bach vid egna kyrkokonserter.

De flesta av medlemmarna i Kvartetttilaulajat sjunger idag i Laulu Michet. I Prinsessan av Cypern medverkar också andra sångare ur Laulu Michet och YL.

No 1: DANSKÖR

KÖREN:
Nu dansa vi alla i vårens fest,
När rosor af kärlek glimma.
Ock kärlek och vår de trifvas bäst
I blommor och morgonstrimma.
Vi skämta engång
När dagen blir lång.
Vi sjunga de himmelska makternas sång.
Nu dansa vi alla i vårens fest,
När rosor af kärlek glimma.

1. FLICKA:

O Afrodite, som steg ur vågen
Vid Cyperns blomsterströdda strand,
Vi offra myrten

2. FLICKA:

Och gyllne äpplen

3. FLICKA:

Vi offra glödande rosors brand.

1. FLICKAN:

Som dufvor rena.

2. FLICKAN:

Som svanor lena.

3. FLICKAN:

Som fjärlar glada.
Oss lycka gif!

TRIO:

O Afrodite, kom att oss tjusa
Med vår och kärlek, med sol och lif!

KÖREN:

Nu binda de skönaste gracer en krans
Kring kärlekens strålande öga.
Och gudarna småle i morgonens glans,
Åskdundraren ler i det höga.
Vårt hjerta det slår,
För kärlek och vår,
Odödliga makt, du som aldrig förgår!
Nu binda de skönaste gracer en krans
Kring kärlekens strålande öga.

2. BERÄTTAREN:

Där unga människor möts, där blir det all-
tid spänning.
Vi kommer snart att se hur syd- och nord-
anlänning
var sams på Cyperns ö, på Lemminkäi-
nens tid,
när han och hans kumpan från mången blo-
dig strid,
den trogne Tiera, var på strövtåg för att söka
hos holmens kvinnohår sin segerällhet öka.

På Cypern var det dans och fester varje dag,
Och vad man där fick se av skönhet och behag,

det finns det inga ord som rättvist kan be-
skriva
Med offer blev det sagt till den som vetat kliva
ur vattnet invid ön. Gudinnan som all makt
på erotikens fält sig hade underlagt.
Åt henne offrades det myrten, ros och viva.

Men skönast av allt skönt, fast lite grand
av diva,
var kungadottern själv, Chryseis, vida känd.
På henne blev vår Lemminkäinen tänd.
Chryseis tog emot ett otal frierier,
men det blev alltid nej och ömkliga sortier.
Tre friare fick hon av allra bästa sort,
berättar sagan nu: de sändes alla bort.

3. BALLAD

ANEMOTIS:
Tre friare hade vår unga mö.
Solkonungen svor [att] för henne dö:
Bär dagens gyllene krona!
Nej, nej.

Din gyllne krona begär ja ej.
För varm är din kiss i sommarens dag,
Och blott ett skämtande barn är jag.

Månkonungen kom i aftonglans:
Kom, smycka din lock med silfverkrans,
Och lek med elfvor i lunden!
Nej, nej.
Ditt silfversmycke begär jag ej.
För kall är din kiss i lundens behag,
Och blott ett frysende barn är jag.

Kom stjernans gosse på aftonskyn:
O följ mig fjerran till himlens bryn!
Bär nattens stjerniga krona.
Nej, nej.

Din stjernekrona begär jag ej.
För hög är din sal, din glans för svag,
Och jordens älskande barn är jag!

4. BERÄTTAREN

En fjärde friare dök plötsligt upp på scenen,
en Lemminkäinen, stolt, och hög på benen.
Det tycktes oerhört, en vilde från ett land,
som ingen vetat om, vid världens ytterrand.
Så löjligt och så fräckt! Men samtidigt rätt
modigt.
Man skrattade sig sjuk, och hånad blev han
blodigt.

5. SKRATTKÖR

KÖREN:
Ha ha ha ha, ha ha ha ha.
Han är verdens störste man:
Lemminkäinen heter han!
Alla flickor han förtjusar,
Alla gummor han berusar.
Se så nått,
Fin och lätt,

Stolt som örnen,
Stark som björnen.
Qvick som falken,
År den skalken,
Söt och rar.
År han ej en vacker karl?
För hans hot
Till hans fot
Låt oss alla
Nederfalla!
Ha ha ha ha, ha ha ha ha.
Store hjelte, grymme man!
Tag vår hyllning nådigt an!

LEMMINKÄINEN:

Finns [för]en man som jag
Ett rum på Cyperns slätter,
Der jag kan bo en dag
Och dansa några nätter?

KÖREN:

Ha ha ha ha, ha ha ha ha.
För en storståtlig prins,
Intet rum på Cypern finns.
Cyperns hyddor äro ringa,
Danssalonger finnas inga,
Klen musik!
Bara skrik!
Ingen flicka
Kan sig skicka;
Inga fagra,
Alla magra,
Stygga, fula,
Gamla, gula.
Ingen värd
Att bli åt hans nåd beskär!

LEMMINKÄINEN:

Gif mig en blommig skog
Och ett par röda kinder.
Så dansa vi alltnog,
Och rummet gör ej hinder.

KÖREN:

Ha ha ha ha, ha ha ha ha.
Hjelteblod,
Var så god,
På begäran,
Gör oss äran,
Sök en ö,
Sök en mö,
Mera värdig,
Mera färdig!
Ha ha ha ha, ha ha ha ha.
För hans högförmåna nåd
Finns visst intet bättre råd.

LEMMINKÄINEN:

Vad? Gyckel? Övermod?
Det skolen i mig löna, (drager svärdet)
den djärve med sitt blod (rycker till sig med
vänstra handen en av flickorna)
Och med sin kyss den sköna!

6. BERÄTTAREN:

Chryseis var bestört, hon riktade en pil
Mot den förmätens bröst. Has mun drogs till
ett smil.
Hon dröjde med sitt skott, hon var ju bara
kvinna.
”Ditt kryp”, skrek hon, ”du träl! Du son av
en slavinna!
Du havets usla skum, som vräktes mot vår
strand,
du lyfta djärvs din blick till Cyperns härs-
karinna,
och vet ej att den stund du höjt din djär-
va hand
skall blixten träffa dig och Febus pil dig
hinna!”

På uppläckningen tog vår Lemminkäinen lätt.
Han hade älskat för och kände kvinnors sätt.
Men Cyperns unga män, de höll sig inte
lugna,
de ville med hans liv sin härskarinna hugna.
Men då kom kungen själv, en upplyst po-
tentat,
och sade: ”I vårt land bor ingen främlings-
hat.
Och började vi ta varenda slusk tillfånga
som kommer till vår ö, blev fångelserna
trånga.
Så du kan ge dig av. Chryseis har betett
sig övermodigt nu igen på ökänt sätt.
Det kan tas illa upp av kärlekens gudinna.
Min dotter får en dag den högäs hämnd be-
sinna.”

Det gick som kungen sa, när Lemminkäi-
nens skepp
var segelklart, fick han Chryseis i sitt grepp
och drog henne ombord och seglade mot
norden.
Och Afrodite fick sin hämnd för smådeorden.

Snart löpte skeppet in i fosterlandets famn
här tåldes inte alls Chryseis rätta namn.
Så hon blev Kyllikki, bekvämt för folkets
tungta.
Och Tiera som ni minns, som ryckt åt sig
den unga
mön Anemotis, när han anträdde sin flykt
gav namnet Tuulikki åt henne, finskt och
tryggt.

Vid pörtets öppna spis satt Lemminkäinens
mamma.
Runt kvarken som hon drog sågs vita mjö-
let damma.
Hon saknade sin son som sedan flera år
var borta, vem vet var: hon satt med grå-
nat hår
och sjöng i ensamhet en sorglig årstidvisa.
Därute rök en storm som kunde blodet isa.

Dock lugnade den sig alltunder kvinnans sång:

i sången bor en makt, det ser man mång-
en gång,
som kan betvinga sorg, som kan betvinga
stormar,
som jättar får på knä, de som i vrede gormar.

7. KVARNÅNG

HELKA:
Fordom var jag röd om kinden,
Vaggade som ros för vinden.
Lätt jag flög som fågelungen,
Ock mitt hår var brunt som ljungen.
Mala på! Det var då!
Fordom var min blick så blå,
Fordom var jag röd om kinden,
Vaggade som ros för vinden.

Kom så host i blomsterringen,
Ock min fågel fällde vingen.
Nu de kulna vinden plockar
Färgen bort från mina locker.
Mala på! Det var då!
Fordom var min himmel blå,
Kom så host i blomsterringen,
Ock min fågel fällde vingen.

Sorgerna som vintrar snöga.
Hvar är du, min älsklings öga?
Se, din moder stenen vrider,
Sjunger om de flydda tider.
Mala på! Det var då!
Fordom var min sjö så blå,
Sorgerna som vintrar snöga.
Hvar är du, min älsklings öga?

8. BERÄTTAREN:

En oförglömlig dag! När Lemminkäinen kom
tillbaka, desto mer betydelsefull som
han hade Kyllikki i sällskap, om än rövad,
från Cyperns kungahus; hon tycktes dock
bedrövad.

Men plötsligt uppstod där ett häftigt vapen-
larm,
en skara greker kom i hämndlystnad och
harm.
Chryseis skulle tas med våld ur fångenska-
pen.
Nu fäktades det vilt med blix och klang av
vapen.

Så blev det tyst med ens, när Kyllikki grep in
för Lemminkäinens skull med orden. “ Han
är min,
jag håller honom kär, vi älskar ju varandra.
Vårt kommande förbund har ingen rätt att
klandra.”

Därmed var striden slut, men grekerna var
kvar,
tills det blev vår igen och leden hem låg klar.
Men pörtet verkade betänkligt oansenligt,
med en prinsessas liv var det helt oförenligt.

Så Lemminkäinen tog i bruk de trolldomsord
han kunde och fick snart en bättre bostad
gjord.

9. MELODRAM

LEMMINKÄINEN:
Du Tapios barn, du gamla vägg.
Du furans murkna ättelägg.
Som trotsat många vintrars snö,
Och många vårar storm och tö.
Lyss på mitt mäktiga ord!
Ödmjuka dig! Fall! Försvinn!
Du ås, fall in!
Du tak, som skyddat min moders hufvud!
Du golf, som burit min vaggas förr!
Du värm för freden, du gamla dörr!
Du gråa härd, der i barndomsdagar
Vid brasans skimmer jag lekte gladt!
Jag offerar er för min kärleks skatt.
Farväl! Försvinn!
(Stugan sammastörtat stycke efter stycke,
försvinnet och lemman plats för en öde land-
skap,
betäckt af snö och belyst av månnsken, son
längst i
fonden glimmer över en stormigt hav.)

Hör mig, du marmorklippa!
Du mur af malm!
Du kopparfasta, väldiga jätteborg,
Der Hiisis trollmän hamra på jernets hjerta!
Ödmjuka dig för mitt ord!
Upp! Res dig i sköna hållar!
Upp! Forma dig till ett slott,
Långt mera herrligt, än Cyperns konung
Byggt med Titaners arm på blommig ö!
Vägg, bred dig ut!
Mur, jemna dig!
Tak, lyft dig upp!

Naturens döttrar, Luonnottaret,
Utbreden alla skatter här kring oss!
Luft, gif din klarhet!
Vatten, din helsa!
Jord, din rikedom!
Eld, din glans!
Du himlens Ukko,
Skärma i kraft och nåd
vårt sköna. tjusande, stolta slott!
(Palatset reser sig, stycke efter stycke, ur öde-
marken.
Scenen ljusnar, och morgonrodnanden
glimmer in genom fönstren med tilltagande
glans.)

Här skola vi bo
i frid och skönhet, i ljufilig ro,
Här skall en moders bön
Oss sällhet önska.
Här skall vår kärlek skön
Som våren grönska,
Här skola vi glada båda
i lugn på lefnadens stormar skåda.

Här skola vi skapa ett blomsterland
Med gyllne tegar på Suomis strand
Och spegla vårt älskande öga
I sjön, som förgylles af morgonens brand.

10. BERÄTTAREN:

Tänk, vilken väldig makt som döljer sig i orden!
Den som har nyckelord behärskar hela jorden.
Var syntes pöret nu? Det hade utplånats!
På tomten reste sig ett strålande palats.

Där flyttade de in och väntade sig lycka,
de två, rätt olika till typen, kan man tycka:
Han älskade att slåss och bära segerns krans.
Hon roade sig helst och ville gå på dans.

De gjorde som sig bör emellan äkta makar
Att båda något av sin egenart försakar:
Hon avstod från sin dans, han från att föra krig,
Ett heligt löfte gavs i kärlek, innerlig.
Så levde de en tid. Hon fann sig väl till rätta.
Sin kärlek på allt sätt försökte de att mätta.

Med mamman, Helka, gick det bra och likaså
med system Ainikki, men man förstår ändå
om tankens flykt ibland kom att mot Cy-
pern ställas,
såsom när Tuulikki en afton sjöng om Hellas.

11. ROMANS

ANEMOTTIS:
O barn af Hellas, byt ej bort
Din sköna fosterjord!
Barbarens bröd är hårdt och torrt,
Och klanglöst är hans ord.
Hans sol är blek, hans himmel grå,
Hans hjerta kan ej ditt förstå.
O, barn af Hellas, byt ej bort
Din sköna fosterjord!

O Hellas barn, ditt land är godt,
Ditt land är stort och skönt.
Dess jord är grön, dess haf är blått,
Dess strand af ära krönt.
Dess vind är varm, dess sol är klar,
Dess himmel tusen stjernor har.
O Hellas barn, ditt land är godt,
Ditt land är stort och skönt.

Och derfor, barn af Hellas, minns
Ditt ädla fosterland!
Ej ro, ej lif, ej lycka finns
I fjerran från dess strand!
Hvarhelst din väg i verlden går,
Din rot är der din vagga star.
Och derfor, barn af Hellas, minns
Ditt ädla fosterland!

12. BERÄTTAREN:

Det var en sådan kväll, då Lemminkäinen var
i vildmarken på jakt, och ensamheten skar

som kniven Kyllikki. Hon lät sig därför lockas
att gå på dans igen, där ungdomsblommor
plockas,
hos landsmännen i byn. Hon bröt därmed
sin ed.
Med jubel mottogs hon i cypriernas led.

13. CYPRIERNAS KÖR

KÖREN:
Låt citrorna klinga!
Låt flöjterna susa!
Låt glädjen oss vinga!
Låt sången oss tjusa!
Chryseis är kommen. Vår sol har gått opp.
Vi helsa dig åter, du strålande hopp!

14. BERÄTTAREN:

När Lemminkäinen kom med villebråd från skogen
och ställde frågan om Chryseis varit trogen
till Ainikki och fick besked on vad som skett,
blev han förfärligt vred, utöver sans och vett.
I samma ögonblick dök Tiera upp på slottet,
men i bedväligt skick, och rågat blev nu måttet:
av Pohjas mörka folk var Tieras hemgård
brand!
Med ens satt svärdet lost vid Lemminkäi-
nens länd.
Han måste ut i krig, det var forbi med freden.
Och likt Chryseis nyss, bröt han för sin del
eden.

Och det blev krig, med allt vad som till kri-
get hör.
De båda hjeltarna for fram som vilddjur gör.
Allt manfolk mördades, de ville krossa,
skända!
En herde skonades, en blind, han var den
enda,
och alltför ynklig för att avlivas med svärd.

Mot Cypern styrde snart de grekiska sin färd.
Chryseis tog de med sig mot den skönas vilja.
Men makterna, som vet att rätt från orätt
skilja,
grep in och ställde till med århundradets
storm.
Och grekerna drev in i ganska dålig form
till Pohja – tänka sig! Chryseis rymde genast
till Lemminkäinen tält, men han sa tack
för senast,
och ville inte alls ha hem henne igen.
Han hade en affär i Pohja, nämligen,

och måste för att få den flicka som det gällde
uppfylla vissa krav, som flickans mamma
ställde.
Bland annat blev han nödd att skjuta Tuo-
nis svan.
Han gick till verket strax, kavat och segervan.
Men när han låg på lur invid sen svarta älven
där svanen simmade, så fick han plötsligt
själv en

förrådsk pil i sig, av herden som vi minns,
och föll i strömmens våld – den ström där
det försvinns.

Där hemma började hans hårborste att blöda:
han var i nöd förstod hans mamma – bland
de döda
kanhända -. Hon begav sig, för att leta, ut
och var beredd att gå till alla vägars slut.

Men Lemminkäinen var försvunnen, så vad
göra?
Hur finna medel för att hjelten återföra
till dem som levde kvar? Att lösa ord med makt
försökte Tiera då i dödens dystra trakt.

15. BESVÄRJELSEN. MELODRAM

TIERA:
Upp, naturens vida rike!
Dina kopparportar vike.
Till ditt hjerta vill jag tränga,
Dina portar vill jag spränga,
Och med ordets gudastyrka
Vill jag dina regler dyrka.
Dina stormar, dina vågor,
Dina gravar dina lägor
Låte upp sin mun att tala,
Föt att menskosorg hugsvala.

Jag besvärjer dig, du ljusa
Luft, att för min vilja susa.
Luonnotars barn, som blida,
Uti solskensböljor vida
Öfver fjällens toppar simma,
Dugga, ånga! Tätna dimma!
Tag gestalt, du underbara!
Ilmatar, stå upp!
(Luftens ande, Ilmatar, svärfvar fram uti
molnet)
Mig svara!
Säg: bland lefvande, bland döde,
Hfvad blef Lemminkäinens öde?

LUFTENS ANDE:

Stormen har for
På örnevingar
Kaukos hjelte
Till nordanfjäll
Mer vet jag ej.
Fråga elden.
Nu jag fläktar i solsken bort.
(Försvinner)

TIERA:

Jag besvärjer dig, du röda
Eld, att för min vilja glöda.
Solens barn, som lifvet föder,
Lyser, värmer och föröder,
Tag gestalt! Du aska, falna!
Låge, stelna! Flamma, svalna!
(Eldens ande, Panu, uppstår i en låge ur
fjällvägge)
Säg: bland lefvande, bland döde,
Hfvad blef Lemminkäinens öde?

ELDENS ANDE:

Solen svedde
Hans svarta locker.
Blinkat har han
För trollmäns pil.
Mer vet jag ej.
Fråga vattnet.
Nu jag fladdrar i flammor bort.
(Försvinner)

TIERA:

Jag besvärjer dig, du klara
Vatten! På min fråga svara!
Du naturens silfvervagg,
Som i oceanens fragga
Mäktig går att jorden skölja,
Tag gestalt! Upphäf dig, bölja!
Aallotar, ditt svar må följa!
(Vattens ande, Aallotar, uppstår i en kaskad
vid foten af fjället.)
Säg: bland lefvande, bland döde,
Hfvad blef Lemminkäinens öde?

VATTNETS ANDE:

Dykat har han
I dunkla vågor.
Wellamo kysser
Hans bleka kind.
Mer vet jag ej.
Fråga jorden.
Nu jag dunstar i dimmor bort.
(Försvinner)

TIERA:

Jag besvärjer dig, du gamla
Jord, att här ditt väsen samla!
Tuoni, du underjordens
Bleke konung, lyss till ordens
Makter som din storhet kufva!
Berg, upplåt dig! Res dig tufva!
Uppstå jätte, ur din grufva!
(Tuoni, askgrå, jättehög och med långt
hängande skägg, uppstår ur jorden.)
Säg: bland lefvande, bland döde,
Hfvad blef Lemminkäinens öde?

TUONI:

Sorgsen sofver
Fjerran långtande
Lemminkäinen
Fången i kedjor
Vid dödens flod.
Räddas kan han
Blott af den trognaste
Kärlek, som aldrig
I lifvet svek. (Sjunker I jorden)

CHRYSEIS: (talar melankoliskt uppre-
pande)

Räddas kan han
Blott af den trognaste
Kärlek, som aldrig
I lifvet svek.

O Afrodite, du som tänder glöden,
Den glöd, som värmer och som oss förtär,
Säg oss den kärlek, som i jordens öden
Den trognaste, den högsta kärlek är!
Säg oss en makt, långt ädlare än din!
Hvar finns en dödlig, som ej löften brutit,
Som allt förlåtit, ingenting förskjutit?
Hvar finns en kärlek starkare än min?

BERÄTTAREN:

En enda räddning finns, men var står den
att finna?
Den trogna kärleken! Var finns en man, en
kvinna
som har den kärleken, som hoppas allt och
tror,
fördrar, förlåter allt? Man tänker på en mor.

HELKA:

O himmelens barn, du strålande sol.
Som skiner så högt på din konungastol.
Sänd älskligt och glatt
Din gyllene skatt!
Lål lysa ditt ljus i den eviga natt!
Se Manalas furste med fingrar av järn
Han vaktar de nattliga klippornas värm.
Låt en stråle från det höga
Sakta flämta,
Ljuvligt skämta
För hans öga!
Låt, förblindad av ditt sken
Nattens furste sorglöst somna
Dödens starka armar domna
Och lösa det rov de fångat ren!

BERÄTTAREN:

Nu trädde Helka fram till Tuonis svarta vat-
ten.
Hon följdes av ett ljus som genomträng-
de natten.
År Helka den som kan bli frälsningen från
nöden.
Tyst gör hon sig beredd att gå i kamp mot
döden
ock natten den är stor och stigen neråt brant,
vad förr om Tuoni sagts, var helt och hål-
let sant.

ORKESTER:

(ANDANTE GRAVE)

16. FINAL

KÖR:
Dödens flod för vårt öga hägrar.
Längtan suckar och grafven vägrar.
Kärlek, kärlek, som allt besegrar,
Vandrar trygg på din mörka stig!
Lyss till klappande bröst som bedja!
O, bryt sönder förderfvets kedja!
Kom att trösta och kom att glädja!

BERÄTTAREN:

Hon letade sig fram till Lemminkäinens lik.
Hon ledde honom upp ur dödens dunkla vik.

Han levde, han fanns till, det hade skett ett
under,
det största som kan ske i våra levnadsstunder,
Och vare det igen en gang med visshet sagt:
En moders kärlek har en överjordisk makt.

KÖR:

Grafvens fångsel det brast för sig!
Det var en moder.

CHRYSEIS: SOLO

Det var en moder. Himmelska gudinna,
Du gaf oss tecknet. Jag din vink förstår.
Långt mer en maka, syster, älskarinna,
En moders kärlek utan svek består.
O Afrodite, herrska öfver hjertan,
När glädjen tjusar, när behaget rör,
Men uti nöden, pröfningarna, smärtan
Din krona moderskärleken tillhör!

BERÄTTAREN:

Nu har vi kommit fram till slutet på vår saga.
I ödets händer ar vi allesammans svaga.
Men vi har kunnat se vad kärleken förmår.
Så lät oss värda den i alla våra år.
Den är vår arvedel, de gamlas och de ungas,
och är förvisso värd att hyllas och besjungas.

Ni frågar hur det gick för kärleksparet.
De flyttade ihop och bor tillsammans än?
Det önskar vi oss men, de unga återvände
Till sagans värld, det var vad som i slut-
tet hände.

KÖR:

Pris, ära och glans
För kärlekens krans!
Se kronan är vunnen,
Den skönaste som fanns!
Den blommande vår
Han flyr och förgår,
Och rosorna vissna, men trohet består.
O mer ej klaga!
Låt dig behaga
Vår blomstersaga
På Cypems strand!
För dig vi glöda,
För dig vi blöda,
För dig, vår moder, vårt fosterland!

PAINOYHTYMÄ ILMOITUS

SUOMALAINEN VOITTA AINA.

FÖRENINGEN KYPRON PRINSESSA

Föreningen Kypron Prinsessa grundades på Helsingin Suomalainen Klubi 15.5.2007. Föreningens mål är att sätta upp Topelius-Pacius opera Prinsessan av Cypern som konsertversion både i Finland och på Cypern år 2008-2009.

Prinsessan av Cypern är en nästan 150 år gammal opera med Kalevalamotiv som Zacharias Topelius (1818-1898) skrev till invigningen av Nya Teatern (idag Svenska Teatern) 1860. Musiken komponerades av Fredrik Pacius (1809-1891). Kapellmästare Ulf Söderblom återupptäckte Pacius komposition och gjorde om den för konsertframförande. Professor Lars Huldén komprimerade och skrev om föreställningens talade partier för en berättare. I början av 2000-talet framfördes

verket (på svenska). Samtidigt gjordes en skivinspelning. En fullständig konsertversion på finska torde aldrig ha gjorts.

På "Morsdagen" 11.5.2008 uppförs verket på Svenska Teatern, samma scen som premiären 1860. Librettot följer Lemminkäinens saga ur Kalevala men huvudtemat är moderskärleken som övervinner allt, varför det känns motiverat att ge Prinsessan av Cypern just på morsdagen. Föreställningen är lämplig för hela familjen.

Föreningens styrelse består av ordförande Juhani von Fieandt, viceordförande Lars Huldén (från 28.2.2008), sekreterare Timo E. Karvinen, konstnärlig ledare Klaus Rautawaara, kassör Tapani Sankola och informatör Esa Haapa-aho.

Styrelsen för Kypron Prinsessa vid sitt möte 27.11.2007 på Suomalainen Klubi. Från vänster ordf. Juhani von Fieandt, v.ordf. Arto Polso (avlidit januari 2008), konstnärlig ledare Klaus Rautawaara, kassör Tapani Sankola, sekr. Timo E. Karvinen och informatör Esa Haapa-aho.

År 2008
den 11. maj på Mors dag framförs
Fredrik Pacius: Prinsessan af Cypern

Text af Z. Topelius, till konsertversionen bearbetad av Lars Huldén

Dirigent Klaus Rautawaara
Sinfonia da Camera Finlandia

Personer:

BerättarenHerr Lars Huldén
Chryseis (Kyllikki)Mademoiselle Ulla Bürger
Anemotis (Tuulikki).....Fru Tiina-Maija Koskela
Lemminkäinen.....Herr Christian Sandström
Helka, Lemminkäinens mor.....Fru Tuula Paavola
Tenor solistHerr Christian Juslin
TieraHerr Tom Eklundh
Tuoni, undervorldern gudHerr Eero Läikkö
Luftens andeMademoiselle Elina Savijärvi
Eldens ande.....Herr Jyrki Malmio
Vattnets andeMademoiselle Sanna Paananen

Sångerskor i kören: Fruarna Heta Hakanen, Johanna Penttilähti, Kirsi Koski och Jenni Mahanen, Mademoisellerna Liisa Holma, Sini Kimanen, Laura Liuhto, Hanna Malka, Paula Nikolainen, Sanna Paananen, Anna-Leena Rintala, Elina Rintala, Jenni Ruoho, Heli Saikko, Tiina Saikko, Elina Savijärvi, Elli Torkkola, Laura Vanhala, Ulla Vehmaskoski och Taru Vähäsarja

Sångare i kören: Herrar Timo Karvinen, Ilkka Kettunen, Jari Kiiski, Lauri Lehtikangas, Esa Linnola, Eero Loukemies, Eero Läikkö, Jyrki Malmio, Antti Mäkelä, Johan Perälähti, Risto Pulkka, Esko Räsänen, Seppo Räsänen, Tapani Sankola och Tuomo Sankola

I orkestern medverkande: Sami Junnonen, Lauri Toivio, Panu Sivonen, Anna- Kaisa Pippuri, Pekka Niskanen, Sara Sarvamaa, Harri Joy, Laura Mäenpää, Hannu Pajuoja, Pauliina Koskela, Juhana Valtonen, Anniina Karjalainen, Jouko Auramo, Sami Hannula, Heikki Niskakangas, Tuomas Saloniemi, Ari- Pekka Mäenpää, Santtu Rouvali, Linda Hedlund, Timo Vanhamäki, Dora Asterstad, Pauline Fleming, Sofia Greus, Leena Jaakkola, Petrus Laitinmäki, Maya Egashira, Riikka Kokkonen, Pia Pelkonen, Elina Kivinen, Anitta Rajakoski, Anette Pyykkö, Johanna Tuikka, Pia Sävälkoski, Seeli Toivio, Jussi Vähälä, Heikki Takkula, Ari-Heikki Mansala, Otto Tolonen

Scenregi: Herr Jerker Polso

Videokulisser och textning: Herra Glenn Bridger

Kassör: Herr Tapani Sankola

Producent: Herr Timo E. Karvinen

Ledamöter i Kypron Prinsessa ry:s styrelse Herrar Juhani von Fieandt, Lars Huldén, Klaus Rautawaara, Tapani Sankola, Esa Haapa-aho och Timo E. Karvinen